

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ Α' ΤΟΜΟΥ

Ιανουάριος 1963 — Δεκέμβριος 1964

Τεύχη 1 — 10

*Επιστημονικὸν ὄργανον τοῦ Συλλόγου Παιδαγωγῶν - Ψυχολόγων
Πτυχιούχων Πανεπιστημίων Ἐξωτερικοῦ*

ΕΚΔΟΤΗΣ ΙΩ. ΚΑΜΠΑΝΑΣ ΑΘΗΝΑΙ

Ε.Υ.Δ. της Κ.τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2007

ΚΥΡΙΑ ΑΡΘΡΑ

	Σελ.	Τεῦχος
<i>Τῆς Συντάξεως</i> : Ἡ ἔκδοσις	1	1
» » : Προβλήματα σχετιζόμενα μετὰ τὴν σύνταξιν ἀναλυτικοῦ προγράμματος	1	B
» » : Ὑπόμνημα πρὸς ἔξοχ. Ὑπουργὸν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ὀρησκευμάτων	1	4
» » : Πρὸς τὸν δεῦτερον τόμον μας	1	6

Μ Ε Λ Ε Τ Ε Σ

I. ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ - ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ - ΚΡΙΤΙΚΗ

<i>Κ. Ἀνανιάδης</i> : Ἡ ἀγροτική ἐκπαίδευσις στὰ πλαίσια τῆς γενικῆς Παιδείας	15	6
<i>Κ. Ἀνανιάδης - Γ. Μαραγκουδάκης</i> : Ἀγροτική καὶ Ἀγροτεχνική ἐκπαίδευσις στὴν Ἑλλάδα	59	7
<i>Φιλίπ Βερνόν</i> : Σύγχρονοι ἀπόψεις περὶ νοημοσύνης καὶ μετρήσεως αὐτῆς (μεταφρ. Τ. Πασσάκου-Κυριαζοπούλου)	19	2
» » : » » »	15	3
<i>Ἄρ. Βουγιούκα</i> : Τὰ φαινόμενα τῆς προσαρμογῆς στὴ λειτουργία τῆς ἀντιλήψεως	3	4
» » : Ἡ διαδικασία τῆς μαθήσεως	51	7
<i>Θεοφράστου Γέρου</i> : «Ἐκπαιδευτικὴ Μεταρρύθμισις» (κριτικὴ)	8	5
<i>Γ. Γεωργιάδης</i> : Τὸ Ἀμερικανικὸν σύστημα ἐκπαιδεύσεως	92	8
<i>Π. Ε. Δέρα</i> : Ὑπαρξισμὸς - Ἀγωγή, Ψυχολογία καὶ Ψυχιατρικὴ	161	9
<i>Ἔρנסτ Κασίρερ</i> : Τί εἶναι ἄνθρωπος. Μετάφ. - Σχόλια Θ. Γέρου	9	1
» » : » » » » » »	14	2
» » : » » » » » »	13	3
<i>Βασιλ. Α. Κονιδιτσιώτου</i> : Διαλεκτικὴ Ἀγωγή	3	1
» » : » » » »	11	2
<i>Βασ. Ι. Δαζανᾶ</i> : Abbé de l' Erpée, ὁ θεμελιωτὴς τῆς ἀγωγῆς τῶν κωφαλάλων	215	10
<i>Γεωργίου Μαραγκουδάκη</i> : Ψυχολογία Μαθήσεως καὶ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα	140	9
» » : Στοιχεῖα Νευροφυσιολογικῆς Ψυχολογίας	14	1
<i>Ἄντ. Μπενέκου</i> : Εἰσαγωγή στὴν Ψυχολογία τοῦ Bruner	22	2
» » : » » » » »	19	3
» » : Προβλήματα καὶ πειραματισμοὶ γύρω ἀπὸ τὴν διδασκαλία τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν	107	8

	Σελ.	Τεύχος
Ι. Σ. Μπρούνερ : «Η έννοια τῆς δομῆς στὴ σύγχρονη Παιδαγωγική» κατὰ μετάφραση Γ. Μαραγκουδάκη καὶ Ἀντωνίου Μπενέκου	11	5
Κ. Πασάκου : Σύγχρονος ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ μέθοδοι εἰς Ψυχολογίαν καὶ Παιδαγωγικὴν	21	1
» » : » » »	32	2
Γ. Κ. Παπαγεωργίου : Δυσκολίες στὴν ἀνάγνωση καὶ γραφὴ .	199	10
Τριαντ. Τριανταφύλλου : Αἱ ἀνθρώπιναι σχέσεις εἰς τὴν Ἀγωγὴν	2	6
Κ. Χάρη : Ἡ ἐπιστημονικότης τοῦ διδασκάλου καὶ ἡ στάθμη τῶν σπουδῶν του	78	7
Λ. Χουσιάδα : Παρατηρήσεις γιὰ τὴν ἐπαγωγικὴ καὶ παραγωγικὴ σκέψη	4	2

II. ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ - ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΦΗΡΜΟΣΜΕΝΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ - ΨΥΧΙΚΗ - ΥΓΙΕΙΝΗ

Διδακτικοὶ πειραματισμοὶ

Α. Βουγιούκα : Ἐνα εὐκαιριακὸ θρησκευτικὸ μάθημα	181	9
» » : Ἡ προσφορὰ τοῦ Ζαχ. Παπαντωνίου στὰ παιδικὰ γράμματα	36	2
Θεοφράστου Γέρον : Ἡ Ὄρθογραφία τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 1 διδακτικὸν πρόβλημα τοῦ σχολείου	47	3
» » : » » »	35	4
» » : » » »	32	5
Α. Κακαβούλη : Παιδικὰ ἐλαττώματα καὶ ἡ ἀντιμετώπισίς των εἰς τὸ σχολεῖον	39	4
Εὐθ. Κασιώλα : Πορίσματα τέστ Ἀναγνώσεως	30	1
» » : » » »	44	2
» » : » » »	18	4
» » : » » » καὶ Ἀριθμητικῆς	15	5
» » : Τὸ πρόβλημα τῶν καθυστερημένων μαθητῶν στὸ σχολεῖο	186	9
» » : » » »	230	10
Ἀντ. Κρέτση : Ἡ μαθητοποίηση τοῦ μαθητοῦ	26	1
» » : » »	32	2
Γ. Κυριαζοπούλου : Ἡ Σύνταξις τοῦ συγχρόνου Ἀναλυτικοῦ προγράμματος	34	1
» » : » » »	48	2
Ν. Δυμπέρη : Πρότυπα Δημοτικὰ Σχολεῖα	132	8
Γ. Μαραγκουδάκη : Σχέδιον Ἀναλ. Προγραμ. τῆς Α' τάξεως τοῦ Δημ. Σχολείου	1	3

		Σελ.	Τεύχος
	<i>Αντ. Μπενέκου</i> : Συμβολή εις τὸ πρόγραμμα συγκεντρώσεως τῆς διδακτέας ὕλης	24	4
	» » : » » » »	27	6
<i>Τφ</i>	<i>Γ. Ξεκάλου</i> : Τὸ πρόβλημα τῆς ἀναπτύξεως τῆς κοινωνικότητος εἰς τὸ παιδί	26	2
»	» » : » » » »	26	3
»	» » : » » » »	12	4
	<i>Εὐαγ. Παπαγιαννάκη</i> : Τὰ τρία «Τί»	21	4
	<i>Δ. Κ. Παλυβοῦ</i> : Ἡ ψυχολογία τῶν πεποικισμένων παιδιῶν	174	9
»	<i>Κ. Πασσάκου</i> : Προσπάθειαι ψυχολογικῆς καὶ Παιδαγωγικῆς παρακολουθήσεως τοῦ μαθητοῦ	195	9
	» » : » » » »	243	10
	<i>Ν. Πετρουλάκη</i> : Πηγαι καὶ μορφῆ μαθήσεως	28	5
	<i>Ἑλπ. Σταματάκη</i> : Ἡ φιλολογία τῶν παιδιῶν	228	10
<i>Ε</i>	<i>Ἰω. Χαραλαμποπούλου</i> : Τὰ προβλήματα τῆς Ψυχικῆς Ὑγιεινῆς τοῦ λαοῦ μας	38	1

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

	<i>Θ. Γέρον</i> : Educational Strategy for developing Societies τοῦ Adam Curle — Κριτικὴ Ἀνάλυση	90	7
	<i>Τ. Κυριαζοπούλου</i> : Ἡ Ἐπέκτασις τῆς ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως	137	8
	<i>Ἰω. Καμπανᾶ</i> : Ἐπιθεώρησις τοῦ βιβλίου Ἰω. Κυριαζικίδου : «Εἰσαγωγὴ στὸν ἐπαγγελματικὸ προσανατολισμὸν»	148	10
	<i>Κ. Κίτσου</i> : Ἰδρυσις Ἰνστιτούτου τῶν ἐπιστημῶν τῆς ἀγωγῆς	35	5
	<i>Ν. Μπάρκα</i> : Ἐκθεσις ἀναφερομένη εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ ἐν Ἀθήναις συγκληθέντος Διεθνoῦς Συνεδρ. Μαθημ)κῶν	40	6
	<i>Αντ. Μπενέκου</i> : Ἐπιθεώρησις βιβλίου : 1) Ἑλπ. Σταματάκη : «Ἡ ἐπιμόρφωσις τῶν ἐνηλίκων» 2) Reiser - Leythman - Frankl - Lefgren : «Μιὰ προσπάθεια συνενώσεως τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως» Μεταφρ. Σχόλια Τρ. Τριανταφύλλου καὶ Γ. Μαραγκουδάκη. 3) Δ. Κ. Βακάλη : «Ἡ Ἐνιαία Συγκεντρωτικὴ Διδασκαλία»	95	7
	» » : Ἡ ἐπιθεώρησις τοῦ βιβλίου Ν. Πετρουλάκη : «Γενικὴ Διδακτικὴ»	147	8
	<i>Γ. Ζύδη</i> : Στατιστικὴ περὶ ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως	52	2
	<i>Γ. Ξεκάλου</i> : Διεθνῆς ἐκπαιδευτικὴ κίνησις	43	1
	<i>Κ. Πασσάκου</i> : Βιβλιοκρισία τοῦ βιβλίου «Ἡ Κρήτη τοπίον, ἀνθρωποι, γεγονότα, θρύλοι» — Λ. Γ. Πετρίδη	48	6
	<i>Τ. Τριανταφύλλου</i> : Ὁργάνωσις Σεμιναρίου	56	2

Η ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

ΕΛΠΙΝΙΚΗΣ ΣΤΑΜΑΤΑΚΗ

Ποια βιβλία πρέπει να διαβάσει το παιδί μου;

Πώς θ' ανακαλύψω ποια βιβλία τὸ εὐχαριστοῦν;

Γιατί δὲν τοῦ ἀρέσουν τὰ βιβλία πὸν διάβαζαν οἱ γονεῖς του ὅταν ἦσαν παιδιὰ καὶ τοὺς εὐχαριστοῦσαν;

Αὐτὲς καὶ ἄλλες πολλές ἐρωτήσεις ἀπασχολοῦν τοὺς γονεῖς καὶ δασκάλους πὸν πραγματικὰ ἐνδιαφέρονται νὰ ἐφοδιάσουν τὰ παιδιὰ των μὲ τὰ καλύτερα βιβλία.

Ἡ φιλολογία, ὡς εἶναι γνωστό, ἀποτελεῖ τὸ σπουδαιότερο μέσον μορφώσεως τοῦ νέου. Τὸ παιδί δὲν μπορεῖ νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὴν γλῶσσα. Κάθε τι πὸν ἐνδιαφέρει βρίσκειτὸν στὸν τύπο, στὴν ὁμιλία, στὴν εἰκόνα.

Στὸ σπίτι, στὸ δρόμο, στὸ σχολεῖο, στὸν κινηματογράφο, στὸ θέατρο, στὴν ἐκκλησία, στὴ συναναστροφή του μὲ τοὺς φίλους του καὶ ἄλλους ἀνθρώπους, παντοῦ χρησιμοποιεῖ τὴν γλῶσσα. Ἡ γλῶσσα κατὰ τὸν Danis εἶναι τὸ πηγάδι ἀπ' ὅπου πηγάζουν οἱ ἀνθρώπινες σκέψεις καὶ τὰ σύμβολα. Γιὰ ν' ἀπολαύσῃ τὴν φιλολογία, ἀκόμη καὶ στοὺς πιὸ ἀπλοῦς σχηματισμούς της, πρέπει νὰ ἐκτιμῆσῃ τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ πὸν ἀκούει ἢ διαβάσει καὶ νὰ φέρῃ σὲ ἀρμονία τὰ σπουδαῖα στοιχεῖα του.

Ὁ ἐνήλικος πὸν ἐφοδιάζει τὰ παιδιὰ μὲ βιβλία πὸν τὰ εὐχαριστοῦν κερδίζει τὴν ἐκτίμησὴ των καὶ ἀκόμη τὰ ὁδηγεῖ νὰ γνωρίζουν ὅτι στὴ φιλολογία ὑπάρχουν νέου κόσμοι νὰ ἐρευνήσουν νέες ἐμπειρίες ν' ἀποκτήσουν, νέα πράγματα ν' ἀπολαύσουν καὶ σκέψεις σπουδαῖες πὸν πρέπει νὰ ἐνθυμοῦνται.

Τὰ βιβλία παίζουν σπουδαῖο ρόλο στὴ ζωὴ μας γι' αὐτὸ εἶναι ἀνάγκη γονεῖς καὶ δάσκαλοι νὰ ἐφοδιάσουν τὰ παιδιὰ μὲ τὰ καλύτερα βιβλία, ἀπαραίτητα μέσα γιὰ νὰ ἐπιτύχουν τοὺς σκοποὺς των, νὰ διεγείρουν τὰ διαφέροντά των καὶ νὰ ἱκανοποιήσουν τὶς ἀνάγκες των.

Τὸ βιβλίο θὰ τὰ βοηθήσῃ ν' ἀρχίσουν νὰ ἐκτιμοῦν τὴν ἱστορία τοῦ τόπου των καὶ ν' ἀναπτύσσουν διαφέρον γιὰ τὴν πνευματικὴ των κληρονομία.

Τὸ βιβλίο θὰ τὰ βοηθήσῃ νὰ ἐμβαθύνουν στὴ δημοκρατικὴ σκέψη καὶ πράξη καὶ ν' ἀναπτύξουν ἕνα ὡραῖο δημοκρατικὸ τρόπο ζωῆς.

Ἄλλὰ ποῖα βιβλία πρέπει νὰ διαβάσουν τὰ παιδιὰ καὶ τί πρέπει νὰ ἔχουν ὑπ' ὄψιν των γονεῖς καὶ δάσκαλοι ὅταν ζητοῦν ἕνα καλὸ βιβλίο γι' αὐτὰ;

Πρέπει νὰ ὑπολογίσουν. 1) Τὴν διανόηση, τὴν πεῖρα, τὰ διαφέροντα καὶ τὸ περιβάλλον.

2) Τὴν ἡλικία καὶ τὸ φύλον τῶν παιδιῶν.

καὶ 3) Τὶς ἀνάγκες κάθε ἡλικίας.

Ψυχολογικὰ καὶ παιδαγωγικὰ δεδομένα μᾶς βεβαιώνουν ὅτι ὅλα τὰ παιδιὰ διαφέρουν μεταξὺ των διανοητικὰ, φυσικὰ, ὡς πρὸς τὴν πεῖρα, τὰ διαφέροντα τὶς ἀνά-

γκες κ.λ.π. και δέν μπορούμε νά γενικεύσουμε τὰ διαφέροντα ἢ τὶς ἀνάγκες τῶν παιδιῶν μιᾶς ἡλικίας.

Ἐπάρχουν ὅμως μερικὰ πράγματα, κοινὰ σχεδὸν σ' ὅλα τὰ παιδιά κάθε ἡλικίας. Ὁρισμένες δηλ. βασικὲς ἀρχές εἶναι κοινὲς σχεδὸν σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους και σ' ὅλες τὶς ἐποχές.

Οἱ ἀνάγκες κάθε παιδιοῦ στὴν ἀρχὴ εἶναι προσωπικὲς. Καθὼς ὅμως προχωρεῖ πρὸς τὴν ὠριμότητα πλαταίνουν και γίνονται περισσότερο γενικὲς, κοινωνικὲς.

Τὸ παιδί, ἐνῶ προσπαθῆ νὰ ικανοποιήσῃ μιὰ του ἀνάγκη, ζητεῖ νὰ διατηρήσῃ τὴν ἰσορροπία μεταξὺ τῆς προσωπικῆς του εὐτυχίας και εὐημερίας και τῆς κοινωνικῆς του ἐπιδοκμασίας. Αὐτὸ δέν εἶναι εὐχόλα καθῆκον. Στὴν προσπάθειά του αὐτὴ θὰ βοηθήσῃ ἀμέσως και ἐμμέσως τὸ καλὸ βιβλίο.

Παραπάνω εἶπαμε ὅτι πρέπει νὰ ικανοποιηθοῦν οἱ ἀνάγκες τοῦ παιδιοῦ. Ἀλλὰ ποῖες ἀνάγκες;

Ἡ ἔρευνα λέγει ὅτι οἱ ἀνάγκες αὐτὲς εἶναι:

1) Ἡ ἀνάγκη γιὰ ἀσφάλεια: α) ὕλική, β) συναισθηματική, γ) διανοητική, και δ) πνευματική.

Ἐνα ἀπὸ τὰ βασικὰ κίνητρα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀσφάλειά του. Θέλει νὰ αισθάνεται ἀναπτυκτικὰ και νὰ πιστεύῃ ὅτι ἀγαπᾶται ἀπὸ τοὺς συνανθρώπους του και εὐτυχεῖ ὅσο ἡ ζωὴ ἐπιτρέπει.

Ἡ ἀνάγκη τοῦ παιδιοῦ γιὰ ὕλική ἀσφάλεια ἀρχίζει ἀπὸ τὴν ἀγκαλιὰ τῆς μητέρας και προοδευτικὰ ἐπεκτείνεται στὶς συνήθειες τροφῆς, ὕπνου κ.λ.π.

Ἡ ὕλική ικανοποίηση τόσο γιὰ τὸν ἐνήλικο ὅσο και γιὰ τὸ (ἀνήλικο) παιδί, ἀποτελεῖ τὸ κέρριον στοιχεῖον τῆς ἀσφαλείας. Ἡ ἐπιθυμία τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ὕλική και οἰκονομική του ἀσφάλεια ἀποτελεῖ πάντοτε ἕνα δυναμικὸ στοιχεῖο τῆς ἀνθρώπινης διαγωγῆς. Πιὸ πέρα ἀπὸ αὐτὸ ὑπάρχει μιὰ βαθύτερη ικανοποίηση, ἡ συναισθηματικὴ ἀσφάλεια και ἡ σταθερότης τῆς στοργῆς.

Στὴ θεραπεία τῆς ἀνάγκης αὐτῆς θὰ βοηθήσουν ἱστορίες παρμένες ἀπὸ τὴν οἰκογενειακὴ ζωὴ. Τέτοιες ἱστορίες ἀγαποῦν ὅλα τὰ παιδιά. Ἐὰν ἡ ἱστορία παρουσιάζει μιὰ εὐτυχισμένη οἰκογενειακὴ ζωὴ, μιὰ ἀτμόσφαιρα πὸν ὅλα τὰ μέλη συμπεριφέρονται εὐγενικὰ και ἐκδηλώνουν ἔμπρακτα τὴν ἀγάπη μεταξὺ των, θὰ γεννήσῃ στὸ παιδί μιὰ αἴσθηση ἀσφαλείας.

Ἡ συναισθηματικὴ ἀσφάλεια εἶναι τὸ ἀνώτερον εἶδος ἀσφαλείας και ἀποτελεῖ τὸ θεμέλιον τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τοῦ χαρακτήρα. Καλλιεργεῖ τὴν ἀγάπη, τὸ σθένος και τὴν εὐθυμία ἀπαραίτητα στοιχεῖα γιὰ τὴν οἰκοδόμησῃ μιᾶς ἰδεώδους οἰκογενειακῆς ζωῆς.

Μιὰ ἄλλη βασικὴ δίψα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ ἐπιθυμία του νὰ γνωρίσῃ κάθε τι ἀκριβῶς και βεβαίως. Καὶ τὴν ἀνάγκη αὐτὴ ικανοποιοῦν τὰ κατάλληλα παιδικὰ βιβλία.

Μιὰ ἄλλη ἀνάγκη ἡ πνευματικὴ ἀσφάλεια, κάνει τὸν ἀνθρώπο ἰκανὸ νὰ υπερνικήσῃ κάθε ἐμπόδιο και νὰ περιφρονήσῃ τὶς ἀποτυχίες, ἀκόμη και τὶς τραγωδίες.

Ἡ πνευματικὴ ἀσφάλεια εἶναι συχνὰ τὸ ἀποτέλεσμα σταθερᾶς θρησκευτικῆς πίστεως.

2) Ἡ ἐπιθυμία τοῦ παιδιοῦ νὰ ἀνήκῃ, δηλ. νὰ εἶναι μέλος μιᾶς ομάδας.

Ὁ πατέρας μου, ὁ μεγάλος μου ἀδελφός, λέγει μὲ ὑπερηφάνεια τὸ μικρὸ παιδί. Στὴν ἀρχὴ οἱ ἐμπειρίες αὐτὲς εἶναι κυρίως ἐγωκεντρικὲς ἐπεκτάσεις τῆς αὐτοαγάπης του, σιγὰ — σιγὰ ὅμως ἀρχίζει ν' ἀναγνωρίζῃ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους και προοδευτικὰ ἀναπτύσσει τὴν αἴσθηση ν' ἀνήκῃ σὲ κάποια ομάδα. Τὸ ἴδιο τὸ παιδί θὰ ταυτίσῃ τὸν ἑαυτὸν του μὲ τὴν οἰκογένειά του, τὸ σχολεῖον του, και ἀργότερα μὲ τὴν πόλη του, τὴν χώρα του, και ἴσως μὲ τὴν παγκόσμια ομάδα.

Ἡ παιδικὴ φιλολογία πρέπει ν' ἀντανακλᾷ αὐτὴ τὴν ἐπεκτεινόμενη αἴσθησι τῆς ομάδας. Στὴν ἀρχὴ θὰ προσφέρουμε στὸ παιδὶ μικρὰ θεορὰ βιβλία καὶ ἱστορίες παρ-
μένες ἀπὸ τὴν οἰκογενειακὴ καὶ σχολικὴ ζωὴ. Ἀργότερα βιβλία ποὺ θὰ περιέχουν
ἱστορίες ἀνθρώπων ἄλλων φυλῶν, ἢ Ἑθνῶν, ἀλλὰ θὰ προσέξουμε οἱ ἱστορίες αὐτὲς
νὰ εἶναι τίμιες.

3) Ἡ ἀνάγκη ν' ἀγαπᾷ καὶ ν' ἀνταγαπᾶται.

Κάθε ἀνθρώπινη ὑπαρξὴ αἰσθάνεται ἔντονη αὐτὴ τὴν ἀνάγκη. Τὸ Ἰνστιτού-
τον ποὺ θὰ πάρη τὰ πρῶτα μαθήματα τῶν στοιχικῶν σχέσεων τὸ παιδὶ εἶναι ἡ οἰ-
κογένεια. Οἱ γονεῖς θὰ τοῦ διδάξουν τὰ πρῶτα στοιχεῖα τοῦ ρόλου τῆς γυναίκας καὶ
τοῦ πατέρα στὴ ζωὴ κ.λπ. Ἔνα ἄλλο στοιχεῖο τῆς ἀνάγκης αὐτῆς εἶναι ἡ ἀναγνώ-
ρισὴ τῆς σὲ ἄλλα δημιουργήματα δηλ. τὰ ζῷα.

4) Ἡ ἀνάγκη γιὰ ἀλλαγὴ.

Τὸ παιγνίδι τοποθετεῖται, μερικὲς φορές, στὴ θέσι τῆς ἐπιθυμίας γιὰ ἀλλαγὴ
ποὺ ἀποτελεῖ μιὰ ἀπὸ τὶς βασικὲς ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπινου ὀργανισμοῦ.

Ὅταν ἐργαζόμαστε σκληρὰ ἔχομε ἀνάγκη ἀπὸ ἀνάπαυσι καὶ παιγνίδι. Ἐὰν
μᾶς ἀπασχολοῦν σοβαρὰ ζητήματα ἔχομε ἀνάγκη ἀπὸ ἀνάπαυσι καὶ εὐθυμία. Μετὰ
τὴν ἀνάγνωσι σοβαρῶν βιβλίων γιὰ τὰ καθημερινὰ γεγονότα μᾶς ἀρέσει κάτι φαν-
ταστικὸ καὶ διασκεδαστικὸ.

Ἐὰν ἔχομε προσωπικὲς ἀνησυχίες φροντίζομε νὰ βροῦμε ἕνα βιβλίο μὲ περι-
πέτειες καὶ ρομαντισμό. Χάνομε κυριολεκτικὰ τοὺς ἑαυτοὺς μας διαβάζοντάς το καὶ
μετὰ τὸ διάβασμα κυρίζομε στὰ προβλήματά μας μὲ νέα δύναμη. Μᾶς ξεκουράζει.
Ἡ ἀνάγνωσι αὐτὴ μᾶς βοηθεῖ νὰ δραπετεύσωμε, ἔστω καὶ γιὰ λίγο, ἀπὸ τὶς ἀνησυ-
χίες καὶ τὶς σκέψεις μας. Μᾶς δημιουργεῖ μιὰ μικρὴ ἕασι ἀσφαλείας ἡσυχίας καὶ
εὐχαρίστησις. Μαθαίνομε πῶς νὰ γελοῦμε πάλι καὶ στεκόμαστε μὲ ἀνανεωμένο θάρ-
ρος.

Τὰ παιδιὰ ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ τέτοια ὀπφελενθέρωσι. Μερικὰ ὑποφέρουν ἀπὸ
σχολικὲς ἀνησυχίες, οἰκογενειακὲς ταραχὲς ἢ αἰσθήματα κοινωνικῆς ἢ φυσικῆς κα-
τωτερότητος. Γιὰ νὰ ξεκουραστοῦν ἀπὸ αὐτὰ καταφεύγουν στὰ βιβλία. Ἡ δραπέ-
τευσι αὐτὴ ἄλλοτε εἶναι ὠφέλιμη καὶ ἄλλοτε ἐπιζήμια.

Γιὰ νὰ γίνω ἀντιληπτὴ παραθέτω δύο παραδείγματα παρμένα ἀπὸ τὴ ζωὴ.

1. Ἐνα κοριτσάκι γιὰ νὰ ξεφύγη ἀπὸ τὸν δυσάρεστο συναγωνισμό μὲ μιὰ ἀ-
δελφὴ του μεγαλύτερη ποὺ ἦτο πιὸ ἔξυπνη καὶ πιὸ ὠραία ἐδιάβαζε μιὰ σειρὰ παρα-
μύθια. Ἔτσι ἐδραπέτευε σ' ἕνα φανταστικὸ κόσμο ποὺ ἡ μικρότερη ἀδελφὴ ἐθροιάμ-
βευε.

2. Ἐνα ἀγόρι ἦταν πολὺ στενοχωρημένο γιὰτὶ ἔβαλαν τὸν πατέρα του στὴ φυ-
λακὴ. Μητέρα καὶ γιοὺς ἀλλάξαν κατοικία. Στὴ νέα τους κατοικία τὸ ἀγόρι δὲν ἔ-
κανε παρέα μὲ τὰ παιδιὰ τῆς γειτονιάς. Ἔμεινε στὸ σπίτι καὶ διάβαζε ἱστορίες ὄχι
καλές. Τὸ σὸκ καὶ ἡ λύπη τὸν ὠδήγησε σ' αὐτὴ τὴν ἀπασχόλησι ποὺ τοῦ πρόσφερε
προσωρινὴ λησιμονία, ἀλλὰ δὲν τὸ βοήθησε νὰ λύσῃ τὰ προβλήματά του. Ἀντίθετα
τὸ ἔκαμε νὰ μετακινήθῃ ἀπὸ τὴν πραγματικότητι καὶ νὰ μὴν ἔχη τὴν δύναμη ν' ἀν-
τιληφθῇ ὅτι ἔκανε πράγματα ποὺ δὲν ἦσαν σωστά.

καὶ 5) Ἡ ἀνάγκη γιὰ αἰσθητικὴ ἱκανοποίησι.

Ἡ ἐπιθυμία τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἀπολαύσῃ τὸ ὠραῖον εἶναι μιὰ ἄλλη ἀνθρώπινη
ἀνάγκη ἢ ὁποῖα ἱκανοποιεῖται καλύτερα μὲ τὴν τέχνη, τὴ μουσικὴ, τὴν ζωγραφικὴ,
τὴν γλυπτικὴ καὶ τὴν φιλολογία.

Ἡ ἀνάγνωσι καλῶν βιβλίων βοηθεῖ κάθε νέο καὶ νέα νὰ θεραπεύσῃ καὶ αὐτὴ
τὴν βασικὴ ἀνάγκη.

Αὐτὲς εἶναι οἱ σπουδαιότερες ἀνάγκες τοῦ παιδιοῦ τὶς ὁποῖες πρέπει νὰ ἔχουν
ὑπ' ὄφει γονεῖς καὶ δάσκαλοι ἔὰν θέλουν νὰ βοηθήσουν τὸ παιδὶ στὴν ἐκλογὴ τῶν

καλυτέρων βιβλίων και την καλλιέργεια της αγάπης σ' αυτά. Δυστυχώς έχει διαπιστωθεί ότι τα περισσότερα παιδιά δεν δείχνουν μεγάλο ενδιαφέρον για το βιβλίο ακριβώς γιατί από την προσχολική ακόμη ηλικία δεν έμαθαν να το αγαπούν. Και λέγω από την ηλικία αυτή γιατί το πρώτο παιδικό βιβλίο είναι το εικονογραφημένο. Από αυτό θ' αρχίσει και προοδευτικά θα προχωρήσει στην ανάγνωση βιβλίων που αγαπά και ευχαριστείται να διαβάσει.

Σημειώνουμε και τις εξής προτιμήσεις των παιδιών: "Όλα γενικώς αγαπούν ιστορίες που περιέχουν τις εμπειρίες των και χρησιμοποιούν τα όνόματά των. Ιστορίες π.χ. "Όταν ήμουν μικρό" κ.λ.π. απολαμβάνουν. Ακούουν με προσοχή ιστορίες για τα φύλλα των φυτών, δηλ. πώς χρωματίζονται, γιατί πέφτουν, πώς φυτρώνουν οι σπόροι των κ.λ.π.

Σπουδαίες ακόμη θεωρούν τις ιστορίες για τη φύση και τα ζώα. Τα παιδιά όλου του κόσμου ενδιαφέρονται για τον προϊστορικό άνθρωπο.

Προτιμούν πολύ, βιβλία που περιέχουν ιστορίες για ζώα, γάτες, σκύλους, κουνέλια και πουλιά.

Ένα σπουδαίο προσόν του συγγραφέα είναι να έχει την ικανότητα να δημιουργήσει ιστορίες με όμιλυντα ζώα. Και ενώ τα ζώα αυτά παρουσιάζουν διάφορα ανθρώπινα χαρακτηριστικά δεν παύουν να είναι αληθινά ζώα. Αυτό είναι ένα από τα μυστικά της επιτυχίας των παιδικών βιβλίων. Τα παιδιά πρέπει να διαβάζουν πολλές ιστορίες για τα ζώα και τα φυτά για να αυξήσουν το διαφέρον, την συμπάθεια και την αγάπη των σ' όλα τα δημιουργήματα της φύσεως.

Τα πρώτα βιβλία των παιδιών πρέπει να είναι εικονογραφημένα με ωραίες εικόνες διαλεγμένες από τις όμορφες του κόσμου.

Τα καλύτερα παιδικά αναγνώσματα είναι γραμμένα από ανθρώπους που έχουν μελετήσει τον ψυχικό κόσμο των μικρών μας φίλων και γνωρίζουν τις προτιμήσεις, τα διαφέροντα, τις επιθυμίες και τις ανάγκες των.

Τα ρεύματα της κοινωνίας μέσα στην οποία ζει το παιδί παίζουν σπουδαίο ρόλο στην ανάπτυξη των διαφερόντων του.

Γι' αυτό ένα βιβλίο που ίσως ευχαριστούσε τους γονείς όταν ήσαν παιδιά πιθανόν να μην υπηρετεί την ζωή του παιδιού σήμερα.

Ένα σπουδαίο σημείο που έχει στενή σχέση με τα ανωτέρω και το όποιο πρέπει να προσέξουμε ιδιαίτερος είναι ν' ανακαλύψουμε:

1) Τους παράγοντες οι οποίοι επηρεάζουν την αναγνωστική ικανότητα των παιδιών και

2) Τις κατάλληλες μεθόδους που θα βοηθήσουν στην αύξηση του λεξιλογίου των και την καλλιέργεια της αναγνωστικής ικανότητός των. (Βλέπε σχετικά στο βιβλίο μας «Νέες Μέθοδοι Λιδασκαλίας των μαθημάτων του Δημοτικού Σχολείου στη Πράξη»). ΕΤΕ

Τονίζεται ότι δεν επιτρέπεται να διαβάζουν τα παιδιά βιβλία των οποίων το περιεχόμενο και το λεξιλόγιο δεν έχει προηγουμένως ελεγχθεί. Στη Χώρα μας κυκλοφορούν δεκάδες βιβλία τελείως ακατάλληλα τα όποια διαβάζονται από πολλά παιδιά χωρίς έλεγχο. Το περιεχόμενό των εξάπτει την φαντασία των και τα κάνει πολλές φορές να μετακινήθουν από την πραγματικότητα και ν' ακολουθήσουν το μονοπάτι της διαφθοράς.

Η παιδική όμως φιλολογία είναι θέμα, εκτεταμένο και πολύπλευρο και δεν ήτο δυνατόν να το εξαντλήσουμε με όσα παραπάνω είπαμε. Μερικά μόνον σημεία εθίξαμε.

Ο σκοπός του άρθρου μας είναι να γεννήσει ανησυχίες σ' αυτούς που ασχολούνται ή πρόκειται ν' ασχοληθούν με την διαπαιδαγώγηση των μικρών μας φίλων και να ζητήσουν από τους ειδικούς στο θέμα αυτό, να διαφωτισθούν περισσότερο. Έτσι μόνον θα βοηθήσουμε στο έργο της αγωγής.

